

ΜΕΡΙΚΕΣ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΥΝΑΥΔΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἡ Μοζάρτιος Ἀκαδημία μᾶς προσέφερε μίαν ἐνδιαφέρουσαν βραδύα, τὸ πρόγραμμα τῆς ὁποίας ἐξετέλεσθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνίδος ἀοιδοῦ Κας Καραντινοῦ καὶ τοῦ ἐν Σάλτσμπουργκ γνωστοῦ καθηγητοῦ Κου Μαργαρίτη.

Ἡ ἀοιδὸς κατέχει μίαν ἰδιάζουσαν εἰς τεχνικὴν καὶ βάρους ὡραίαν μεταλλικὴν φωνὴν θαυμασίως ὁμοιογενῆ. Μετὰ τὰ παλαιὰ Ἰταλικά τραγούδια, ποῦ ἐτραγούδησε μὲ πολὺ αἰσθημα καὶ στίλ, ἠκολούθησεν ὡς τὸ πλεόν ἐνδιαφέρον μέρος τοῦ προγράμματος, μὰ ἐκλογὴ Ἑλληνικῶν τραγουδιῶν βυζαντινῶν καὶ ἄλλων ποῦ ἐν τῷ συνόλω των διὰ πρώτην φορὰν ἐτραγουδήθησαν εἰς τὸ Σάλτσμπουργκ, καὶ ποῦ ἀξίζαν ἰδιαίτερος νὰ ἀκουσθοῦν ὡς ἔκφρασις τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος τῶν Ἑλλήνων. Τὰ τραγούδια αὐτὰ εἶναι μικρὰ ἀριστουργήματα τόσον διὰ τὸ περιεχόμενον ὅσον καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν. Ἡ Κα Καραντινοῦ καὶ ὁ κ. Μαργαρίτης ἐπενημέθησαν ζωηρότατα.

Μεταξὺ τοῦ κοινοῦ διεκρίναμεν τὴν σύζυγον τοῦ Ἑλλήνου Πρωθυπουργοῦ Καν Α. Τσαλδάρη καὶ ἕνα ἐξαιρετικὰ μεγάλον ἀριθμὸν ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς μουσικῆς. (ἔκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ἐφημερίς "SALZBURGER VOLKSBLATT" 22-8-34

Ἡ ἀωνιότης αὐτὴ καὶ ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσα καλλιτεχνικὴ βραδύα τραγουδιῶν ποῦ ἐδόθη μέσα στὸ πλαίσιο τῆς μουσικῆς ἀκαδημίας τοῦ Μοζαρτέουμ, εἶναι ἰδιαίτερος ἀξιοσημείωτη γιὰτὶ μᾶς ἔκανε νὰ γνωρίσωμε τὰ τόσο σπάνια καὶ μέχρι σήμερον μὴ ἀκουσθέντα ἐδῶ τραγούδια τῆς Ἑλλάδος, βυζαντινῆς, μακεδονικῆς καὶ πελοποννησιακῆς προελεύσεως. Εἰς τοὺς δύο ἐκλεκτοὺς καλλιτέχνας, Καν Κλειῶ Καραντινοῦ καὶ τὸν συνοδευσάντα αὐτὴν Κον Λώρην Μαργαρίτην δαφίλολεν διττὰς εὐχαριστίας ἐπειδὴ μᾶς ἐπαρουσίασαν γοητευτικὰ τραγούδια, καὶ γιὰτὶ τὸ ἔπραξαν μὲ ἰδιάζουσαν λεπτότητα. Ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ ἐθνικότης τῶν ἐκτελεστῶν ὑπῆρξε σπουδαῖος συντελεστὴς γιὰ νὰ ἐπιταθῇ ἡ ἔκστασις κυρίως στὰ δημοτικὰ τραγούδια, αὐτὸ διεκρίνετο εὐκρινῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πρῶτα Ἰταλικά τραγούδια τοῦ Σκαρλάτι, Μαρτσέλλο, Γκασπαρίνι καὶ ἄλλων, ἡ ἀοιδὸς ὑπῆρξε ἀξία τῶν ἐπενημιῶν.

Ἀπὸ τοὺς κατωτέρω δὲ Ἑλληνας συνθέτας ἠκούσαμεν κυρίως διασκευὰς δημοτικῶν τραγουδιῶν. Καὶ πρῶτα ὁ Ψάχος μὲ τὸ βυζαντινὸ δημοτικὸ τραγούδι του, ποῦ τὸ ἀδιστηρό, μελαγχολικὸ καὶ ὡπὸν ψαλμοδικὸ ὕφος ἄγγιξε παρᾶξένα τὴν ψυχὴ μας, ὕστερα τὰ τραγούδια τῶν Καλομοίση, Σπάθη, Πετρίδη, Πονηρίδη, Ριάδη καὶ αὐτοῦ τοῦ καθηγητοῦ Μαργαρίτη, ὅλα θαυμάσια καλλιτεχνικὰ τραγούδια ποῦ ἔγιναν ἐξ ἴσου αἰσθητὰ, μᾶς ἔπεισαν ἀκαταμάχητα γιὰ τὴν μεγάλη μουσικότητα καὶ τοὺς πλουσίους θησαυροὺς τῶν τραγουδιῶν τῶν Ἑλλήνων. . . . (ἔκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Ἐφημερίς "SALZBURGER CHRONIK" 22-8-34

Σάν χνουδι μαλακό κι' ανέγγιχτο, από πνοή κι' ανάσα αϊθέρια, μᾶς ἀκο-
λουθάει στοῦ ἔπειτα ἡ ἀνάμνησι. Ἄπο τὴν ἐντύπωσι κάθε ὀμορφιάς, κι' ἀπο
τῆς ὀμορφιάς τὸ πῶ τρυφερό χᾶδι μένει μαζί μας συντροφιά, καὶ μᾶς λικνίζει,
καὶ μᾶς λικνίζει! Ἔτσι μᾶς ἔμεινε μὲς τὸ μυαλό μας τὸ τραγοῦδι τῆς Ἑλληνί-
δος ποῦ ἀκούσαμε τὸ βράδυ τοῦ Σαββάτου εἰς τὴν Mission Americaine.

Ἡ Κλειῶ Καραντινοῦ εἶναι μιὰ καλλιτέχνης ἐξαιρετικὴ στοῦ πάνθεον τῶν
καλλιτεχνῶν μας. Ὁ Hendel, ὁ Lulli, ὁ Rameau, ἐπέτρεψαν στὴν Κλειῶ Κα-
ραντινοῦ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν μεγάλη τῆς τέχνη στὴν αὐστηρά μορφή. Τὸ ὅτι ἡ
Καραντινοῦ ἔδωσε τὸ πραγματικὸ στυλ μὲ τὴν διακρίνουσα αὐτὴν ἀκρίβεια,
σεβομένη πλήρως τοὺς καθορισμένους κανόνας, τὴν κατατάσσει γιὰ αἰοδὸ πλάι
στῆς πρὸ ἀναγνωρισμένες καὶ περισσότερο ἔγκυρες τῆς Εὐρώπης. Αἱ συνθέσεις
τῶν Ἑλλήνων μουσουργῶν πῆραν τὴ μεγαλύτερη θέσι τοῦ προγράμματός της.
Ἡ Κλειῶ Καραντινοῦ εἶναι περίφημη γιὰ τὰ ἑλληνικὰ τῆς τραγοῦδια. Ἡ βυ-
ζαντινὴ μουσική, ὁ αὐλός, ἡ φλογέρα, τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι, βρέκαν μέσα
μας τὸν ἀντίλαλο τοῦ ἐγῶ μας. Μελιστάλαχτες οἱ μελωδίαι καὶ τὰ μοτίβα
μας, φτιαγμένα μὲ τὰ σπλάγγα, μὲ τὴ φωνὴ τοῦ λαοῦ μας, τυλίγονται ἀδιά-
σπαστα, περιπλοκάδα λουλουδοστόλιστη, γύρω ἀπὸ τὸ εἶναι μας.

Ἡ Κλειῶ Καραντινοῦ εἶναι μιὰ σωστὴ Ἑλληνίδα, τὰ ἑλληνοπρεπῆ
αἰσθημὰτά της, τὰ ἑλληνικὰ τῆς τραγοῦδια κοῦ ἀξιόλογα ἀνύψωσε στὴν συνεί-
δησί μας, ἡ ἀφοσίωσί της πρὸς ὅ,τι ἑλληνικόν, τὴν φέρουν ἐμπνευσμένη ἀπό-
στολο τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. . . .

Ἑφημερίς «Ταχυδρόμος» Ἀλεξάνδρειαις 5-2-37

. . . . Ἡ καλλιτέχνης χειριζομένη δεξιότηχῶς τὰς μεταπτώσεις τῆς φωνῆς
τῆς μὲ τελείως ἐξησηκημένη ἀναπνοῇ, παρουσίασε μιάν ἀνωτέραν σχολὴν τρα-
γοῦδιου εἰς φόρμαν, ἀπόδοσιν καὶ ἀτιμόσφαιραν. Ἡ τέχνη τῆς παρήγαγε, διὰ
κάθε τεμάχιον, ἀμέριστον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατηρίου, ἀπέσπα τὴν προσο-
χὴν του εἰς σημεῖον νὰ ἀμνηστῆ τοῦτο ἐὰν τὸ ἔνα τεμάχιον ἦτο ὥραιότερον τοῦ
ἄλλου. Εἰς ὅλα αὐτὰ προσετίθετο ἡ δραματικὴ ἰδιοσυγκρασία της, ἥτις ἔκαμνε
τὸ τραγοῦδι τῆς ἀκόμη πλέον γλυκόν. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ προγράμματός της
περιελάμβανε μουσικὴν τοῦ 1680-1730 εἰς συνθέσεις τῶν Ἰδρυτῶν τοῦ κλασικι-
σμοῦ, εἰς τὴν Ἰταλικὴν καὶ Γαλλικὴν. Τὸ δεύτερον μέρος ἀπετελεῖτο ἀπὸ σει-
ρὰν ἑλληνικῶν συνθέσεων, αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων διὰ πρῶτην φορὰν
ἀκούονται εἰς τὸ Καίριον. Ἡ Κα Καραντινοῦ ἠρμήνευσε τὰ κείμενα τῶν ἄνω
τεμαχίων πιστὰ καὶ μὲ τελείαν ἀπόδοσιν, προσθέτουσα εἰς ὅλα τὴν μεγάλην τῆς
ἀτομικότητα.

Ἑφημερίς «Κλειῶ» Καίριον 14-5-37

Τὸ Ἀτελιέ, ἐγνώρισε χθὲς τὴν ἀπόροπτον δόξαν νὰ γίνῃ τὸ πεδίον εἰς
τὸ ὁποῖον διεξήχθη ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως τῆς ληγοῦ-
σης περιόδου. Καὶ ἡ τελευταία αὐτὴ πρᾶξις ὑπῆρξε θριαμβευτικὴ, ἔνα εἶδος

ἀποθεώσεως καὶ ἐξάρσεως τῆς ἀξίας τῆς ὅλης καλλιτεχνικῆς μας κινήσεως, κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, χάρις εἰς τὴν μεγάλην τέχνην, τὰ φωνητικὰ προσόντα καὶ τῆς ὀρίμου ἀντιλήψεως ἐρμηνείαν τῆς μουσικῆς, ὑπὸ τῆς ἀθηναίας ἀοιδοῦ Κας Κλειῶς Καραντινοῦ. Καθὼς ἤδη ἐγράψαμεν, ἡ Κα Καραντινοῦ δώσασα ἀνά μιαν συναυλίαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὸ Κάϊρον, ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσῃ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα. Μερικαὶ ὁμως καὶ μερικοὶ ξετρελλαμένοι μετὰ τὴν τέχνην τῆς, ὀργάνωσαν ἄψε-σβῆσε, νέαν συναυλίαν κ' ἐξασκοῦντες γλυκεῖαν βίαν, ὑπεχρέωσαν τὴν Κα Καραντινοῦ νὰ μείνῃ.

Ἵσοι τὴν ἤκουσαν χθές, εἶτε καὶ πάλιν εἶτε διὰ πρώτην φοράν, ἐθαύμασαν τὴν μεγάλην καλλιτέχνηδα ἢ ὁποία ἄνετα, ἀβίαστα, μὲ σοφίαν ὄριμον καὶ μὲ πλοῦσια μέσα φωνῆς καὶ ἐρμηνείας, ἀνέπτυξεν ὄραϊον καὶ τεχνικώτατον πρόγραμμα μεγάλης ποικιλίας ἀπὸ παλαιούς Ἰταλοὺς καὶ Ἑλληνας συνθέτας. Ἡ χθεσινὴ βραδυὰ πράγματι ἦτο μία ἀποθέωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ τραγουδιοῦ, γενομένη μὲ ἀνωτέραν τέχνην ὑπὸ τῆς Κας Καραντινοῦ, τέχνην ἢ ὁποία ἐφανάτισε καὶ τοὺς ἀρχαίους τεχνικούς ἐκ τῶν ἀκροατῶν, καὶ τὸ ἀγνὸ πλῆθος τοῦ ἀκροατηρίου. Εἶναι ἀρετὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἀπὸ τὴν θαυμασίαν ἀοιδὸν ἐξητήθη ἡ ἐπανάληψις πολλῶν κομματιῶν παρὰ τὸ ἐξαιρετικὸν μῆκος τοῦ προγράμματος. Ἀβίαστος μὲ τόνους χρωματίζοντας ὑπερόχως τὸ νόημα, ἀπαλωτάτη εἰς τὰ τρυφερά, μακρόσυρτη χωρὶς δυσκολία, ἡ φωνὴ ἐξωνιάνευε τὰ λόγια τοῦ κειμένου, καὶ τὰς μουσικὰς φράσεις μὲ τόσην δεξιότητιαν, ὥστε τὸ ἀκροατήριον νὰ ζητῇ καὶ μετὰ τὴν ἐξάντησιν τοῦ προγράμματος καὶ ἄλλα. Καὶ ἡ λαμπρὰ καλλιτέχνης σχεδὸν ζαλισμένη ἀπὸ τὰ χεροκροτήματα καὶ τὰς ἐκυφρημίας ἱκανοποίησεν ἐκ νέου τὸ ἀκροατήριόν τῆς. Ἐν γένει ἡ συναυλία αὐτὴ ἀπέτελεσε διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μιαν Ἑλληνικὴν ἡμέραν ἀλησιμόνητον, χθίρις εἰς τὴν Κα Καραντινοῦ τὴν ὑπέροχον αὐτὴν ἐρμηνεύτριαν.

Μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν ὁ Διοικητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ Γ'. Πρόξενος μετὰ τῆς Κας Διαμαντοπούλου, ὁ γεροσσιαστὴς Βίσα κ' ἐκλεκτὸς κόσμος Ἑλλήνων καὶ ξένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ μουσικοὶ καὶ ἀοιδοί, ἐνθερμότηα ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη πρέπει νὰ εἶνε ὑπερήφανος διὰ τὴν Κα Καραντινοῦ.

Δευτέρα συναυλία

ἢ «Ἐφημερίς» Ἀλεξανδρείας 22-5-37

..... Ἡ συναυλία τῆς Κας Καραντινοῦ ἀπέτελεσε ἓνα ἀληθινὰ καλλιτεχνικὸν γεγονός ἀπὸ τὰ σπανιότερα ἐν τῇ πόλει μας. Ἦτο πραγματικὰ μιὰ ἀπόλαυσις ψυχικὴ ὅλος ἐξαιρετικὴ ἢ μουσικὴ αὐτὴ πανθαύσια τὴν ὁποίαν μᾶς προσέφερε ἡ ἑξοχος αὐτὴ καλλιτέχνης τοῦ ἄσματος. Φωνή, τέχνη, μουσικότης, εἰλικρίνεια αἰσθήματος εἰς τὴν ἀπόδοσιν, συνήρπασαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριόν τῆς τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο, ἀπὸ τὴν ἐκλεκτοτέραν μας κοινωνίαν.....

Ἐφημερίς «Ταχυδρόμος» Θεσσαλονίκης 7-5-34

... Είς τὸ πρῶτον μέρος τῆς χθεσινῆς συναυλίας τῆς ἡ Κα Καραντινοῦ ἔκαμε γνωστὰ εἰς τὸ πικνὸν ἀκροατήριόν τῆς διάφορα διαμάντια τῆς Ἰταλικῆς, Γαλλικῆς καὶ Γερμανικῆς μουσικῆς τέχνης, τὸ δὲ δεύτερον μέρος τὸ ἀφέρωσεν εἰς τὸ ἑλληνικὸ τραγοῦδι, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ποιήσιν μορεῖ νὰ ἐκτιμῆσῃ ἕνας ξένος ἀκροατῆς μόνον μετὰ τὸ ἀκουσμα τοῦ τραγοῦδιού μᾶς τέτοιας καλλιτέχνης ὅπως ἡ Κα Καραντινοῦ. Τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι εἶναι ἡ ζωντανὴ ἠχὼ ὅλης τῆς ἱστορίας ἑνὸς ἔθνους ἀποτυπώνει μέσα του ὅλον τὸ παρελθὸν τοῦ ἔθνους καὶ καλεῖ διὰ τὸ μέλλον. Μόνον ἕνας πραγματικὸς καλλιτέχνης μορεῖ νὰ κάμῃ τὸν ἀκροατὴν του νὰ συνδέσῃ τὴν ψυχὴν του μὲ ὅλον τὸ παρελθὸν του, μὲ ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους του, μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν τῆς φυλῆς του. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐπέτυχε πλήρως ἡ κα, εἰς τὴν συναυλίαν τῆς ἡ Κα Κλειῶ Καραντινοῦ (ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἰνπ. Γεφοτέρ

«Ἐφημερίς τῶν Βαλκανίων» Θεσσαλονίκη 3-12-34

Μία καὶ ἡμίσεια ὥρα ἀνώτερης μουσικῆς πνοῆς, μία καὶ ἡμίσεια ὥρα ζωῆς παραδεισίου, μιὰ καὶ ἡμίσεια ὥρα μπροστὰ σὲ θεϊκὴ λειτουργία, μπροστὰ σὲ ἕνα κόσμον ἄυλο, ἀνώτατο εἰς τὸν ὅποιον ἡ θεία τῆς τέχνης ἔρεια ἔκαμε τὸ πῶ μαγικὸ θυμῖμα. Αὐτὸ μὲ λίγα λόγια τὸ ρεσιτὸλ τῆς Κα Καραντινοῦ.

Ἡ κυρία Καραντινοῦ συνδιάζει μαζὺ μὲ ἕνα μέταλλο φωνῆς θανασίον, ποῦ ἔχει παλμικὰς δονήσεις γιὰ νὰ συγκινοῦν καὶ τις πῶ ἀναίσθητες καρδιές, μιὰ τέλεια τεχνικὴ καὶ μιὰ ἔκτατη μουσικότητα.

Ἡ τέχνη καὶ ὁ λυρισμὸς τῆς, τὸ πάθος καὶ τὸ ζωντανὸ χρῶμα τῆς φωνῆς τῆς, ἀνοίξαν σιτὸ ἐκλεκτότατο ἀκροατήριον, τις μανταλωμένες θυρες ἀπὸ τὰ μαγεμένα παλάτια τῆς τέχνης.

Μὰ ἐκεῖ ποῦ ἦταν ἀφθαστη, καὶ ποῦ τῆς χρεωστοῦμε χάρι, γιὰτὶ ξανοίγει τὰ μάτια σὲ ὅλο τὸν κόσμον γιὰ τὴ δικιά μας μουσικὴ, τὴν γνήσια τὴν Ἑλληνικὴ, ἦταν τὸ δεύτερον μέρος τοῦ προγράμματος τῆς

Ἐφημερίς «Ταχυδρόμος» Βελου 22-4-35